

düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi hali

resen tahakkuk ettirilen prim borcundan doğan uyuşmazlıklara bakmakla, daha önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda işaret edildiği gibi, 5510 sayılı Yasa'nın 85 ve 101. maddeleri uyarınca iş mahkemesi görevli bulunmaktadır.

Sayıştay, Anayasanın 160. Maddesi gereği kendisine verilen görevi 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümleri doğrultusunda yerine getirmektedir. Anılan Kanunun 29. Maddesi "...Sayıştay denetimine giren daire ve kurumların işlemleriyle ilgili kayıtları, eşya ve malları, işleri ve hizmetleri görevlendireceği mensupları veya bilirkişiler tarafından yerinde ve işlem ve olayın her safhasında incelemeye yetkilidir. Bilirkişinin hukuki durumu, yetkisi ve sorumluluğu genel hükümlere tabidir. Bu maddenin uygulanmasında izlenecek usul ve esaslar yönetmeliğinde belirtilir..." Hükmü gereği bu maddenin uygulanmasında izlenecek usul ve esaslar 03.06.1976 tarih ve 15605 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sayıştay Denetçi ve Raportörlerinin Denetim ve Çalışma Usulleri Hakkında Yönetmelik'te düzenlenmiştir

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI
(Hukuk Bölümü)

Esas : 2012/98

Karar : 2012/89

Tarihi : 09.04.2012

*** Pirim Borcu**

*** Gecikme Zammı**

*** 506 sayılı Yasa'dan kaynaklanan tahakkukun iptali istemi**

Özet: 506 sayılı Yasanın 79. maddesi uyarınca düzenlenen prim borcu ve gecikme zammının iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hakkında.

KARAR

Davacı : Y.M. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Vekili : Av. B.Y.

Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı

Vekilleri : Av. M.B. – Av. P.C.G.

Davacı Y. İnş. M. San. Tic Ltd. Şti' nin işvereni bulunduğu Sofça Köyü- Kütahya adresinde kurulu Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün İR 4719 işletme ruhsatlı bor tuzu sahası içinde yer alan manyezit lokal alanında

rödevans karşılığı manyezit

üretimi işi ile iştigal etmekteyken, işyeri 2.7.2002 tarihi itibariyle mülga 506 sayılı

Yasa kapsamına alınarak 2 0811 01 01 1022058 043 01 36 sicil numarası ile tescili

yapılmıştır. İşveren manyezit üretimi işini bitirdiğine dair dilekçe verdikten sonra

teminat iadesine esas işlemlere geçilmiş, ihale makamı olan Eti Maden işletmeleri

Genel Müdürlüğü ile yazışma yapılmış, yapılan iş rödevans sözleşmesine dayanması

nedeniyle istihkak söz konusu olmadığından teminat iadesi işlemlerine esas olmak

üzere kayıtların tetkiki için Kurum Rehberlik ve Teftiş Ankara Grup Başkanlığı

Müfettişliğine yazılmıştır. Kurum Rehberlik ve Teftiş Ankara Grup Başkanlığı

Müfettişliğince düzenlenen 7.4.2010 tarih, 20096/AIR/02 sayılı rapor ve ekleri;

ihale makamı Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 20/1/2010 tarihli 1663

sayılı yazısı ekleri davacı işverenin 3213 sayılı Maden Kanunu gereğince Eti Maden

İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne verdiği bilanço ve işletme faaliyet bilgi formlarına

göre 2003 yılında eksik bildirildiği belirlenen 867,25 TL prime esas kazanç için

Aralık/2003 ayına, 2004 yılında eksik bildirildiği belirlenen 19.542,30 TL prime esas

kazanç için Aralık/2004 ayına, 2005 yılında eksik bildirildiği belirlenen 24.581,61 TL

prime esas kazanç için Aralık/2005 ayına, 17.3.2008 tarihine kadar eksik bildirildiği

belirlenen 5.982,60 TL prime esas kazanç için Mart/2008 ayına ek tahakkuk yapılması

Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları Dergisi

gerektiği tespit edilmiştir. İşverenin söz konusu işe ilişkin 2003/12, 2004/12, 2005/12, 2008/3. dönemlerde eksik işçilik bildiriminde bulunması nedeniyle yukarıda belirtilen dönemlere ilişkin 23/11/2010-17650870 sayılı yazıyla tahakkuk ettirilen fark prim borcu işverene gönderilmiş ve 30.11.2010 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Davacı işveren tarafından 14.12.2010 tarihli itiraz dilekçesinde; yapılan işin Maden Yasasına göre rödevans karşılığı maden işletme işi olduğu ve ihaleli iş kapsamına alınmaması gerektiği, yapılan incelemenin yetersiz olduğu, işin niteliği, kullanılan teknoloji, emsal işyerine uygulanan asgari işçilik prim matrahlarının ne kadar olduğu ve nasıl uygulandığı, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşü ve benzeri kıstasların hiçbirinin uygulanmadığı, ilgili dönemlerde maden üretimi sağlamak için faturalı hafriyat, iş makinesi çalıştırma gibi işçilikli işlerin yaptırıldığı halde bunların hiçbirinin dikkate alınmadığı, dolayısıyla asgari işçilik değerlendirmesine yönelik yapılan incelemenin yasal dayanaktan yoksun olduğu ileri sürülmüştür.

İşveren itirazı öncelikle usul yönünden inceleyerek süresi içinde olduğu anlaşılmakla itirazın esas yönünden incelenmesine geçilmiştir.

İşlemin Kurum Rehberlik ve Teftiş Ankara Grup Başkanlığı
Müfettişliğince
düzenlenen 7.4.2010 tarih, 20096/AIR/02 sayılı rapor gereği,
2003/12, 2004/12,
2005/12 ve 2008/3. aylara ilişkin eksik işçilikten dolayı ek
tahakkuk maddesinin
uygulanmasına ilişkin olarak işlem Kurum Müfettişliğince Mülga
506 sayılı Yasanın

79. maddesi ile 5510 sayılı yasanın 85. maddesine istinaden
yürütülmüş olduğu,
Kurum müfettişliğince yasa muvacehesinde tespit yapıldığı,
saptamaların ise kayıtların
tetkiki neticesinde 12.11.2009 tarihinde düzenlenen kayıt
inceleme tutanaklarına göre
yapılmış olup, tutanak ise tanzim olunduktan sonra okunmuş ve
doğruluğunun kabulü
ile işverenle birlikte müştereken imza altına alınmış iken
işverenin tamamen yasaya
istinaden tahakkuk ettirilen prim tutarına (Fark işçilik)
itirazının yasal olduğu kaldı
ki tutanağın Kurum Müfettişi ve işveren şirketin yetkilisiyle
birlikte tanzim edilmiş,
okunduktan sonra doğruluğu anlaşılaraq birlikte imza altına
alınmış bir belge olduğu,
işverenin kendi beyan ve ibraz ettiği kayıtlardan saptanan bir
konu neticesinde
tahakkuk ettirilen tutara yapmış olduğu itirazı gerçeği
yansıtmadığı, yasal dayanaktan
da yoksun bulunduğu, Keza işverenin itirazı mesnetsiz ve yasal
dayanaktan yoksun
bulunmakla birlikte Mülga 506 sayılı Yasanın 30. maddesinde
aynen "Bu maddenin
uygulanmasında teftiş, kontrol ve denetim yetkisine sahip
olanlar tarafından düzenlenen
tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar muteberdir." denildiği,
ayrıca yine 5510 sayılı

Kanunun 59. maddesinde aynen “Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarının görevleri sırasında tespit ettikleri Kurum alacağını doğuran olay ve bu olaya ilişkin işlemler, yemin hariç her türlü delile dayandırılabilir. Bunlar tarafından düzenlenen tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir.” denildiğinden ve Kurum Müfettişince tespit olunmakla sabit olunmuş bir konu hakkında işverence de aksi ispatlanamadığından Kurumca yapılacak bir işlem bulunmadığından itirazın reddine karar verilmiştir.

474

Hukuk Bölümü Kararları

Davacı, Mülga 506 sayılı Yasanın 79. maddesi ile 5510 sayılı Yasanın 85. maddesine istinaden yürütüldüğü iddia olunan kurum müfettişlerince yapılan saptamalar ve tespitler sonucunda 13.11.2009 tutanaklarına göre 2003/12, 2004/12, 2005/12, 2008/3 aylarına ilişkin eksik işçilikten dolayı salınan toplam 44.631,77 TL ek tahakkukların iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare savunmasında, 5510 sayılı Yasa uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılacak davalarda görevli mahkemenin idare mahkemesi olduğunu önesürmüştür.

KÜTAHYA İŞ MAHKEMESİ: 18.10.2011 gün ve E:2011/93, K:2011/720 sayı ile, 5510 sayılı Yasanın 102.maddesi uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılacak davalara bakma görev yetkisinin idari yargı alanına girmesi nedeniyle mahkemelerinin görevsiz olduğu anlaşılmakla 5510 sayılı Yasanın 102.maddesi uyarınca iş bu davaya bakma görev ve yetkisinin idari yargı alanına girdiği ve bu haliyle mahkemelerinin görevsiz olduğu anlaşıldığı gerekçesiyle, dava dilekçesinin görevsizlik nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ESKİŞEHİR 1. İDARE MAHKEMESİ: 8.2.2012 gün ve E:2012/107 sayı ile, dava konusu uyuşmazlığın 2003/12, 2004/12, 2005/12, 2008/3 dönemlerine ilişkin fark prim borcu ve gecikme zammından kaynaklandığı şüphesiz olup, idari para cezasından kaynaklanmayan bu uyuşmazlığın çözümünde, 5510 sayılı Kanunu'nun 101. maddesine göre, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği hükmüne göre genel görevli mahkeme olan iş mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varıldığından, uyuşmazlığın konuyla ilgili ilk davanın açıldığı görevsizlik kararı veren Kütahya İş Mahkemesinde çözümlenmesi gerektiği kanısıyla 2247 sayılı yasanın 19. maddesine istinaden görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurularak, bu mahkemenin kararına kadar dava dosyasının bekletilmesine, karar

vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSA, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 9.4.2012 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

475

Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları Dergisi

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet

Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacı şirketin 2003/12, 2004/12, 2005/12, 2008/3 aylarına ilişkin eksik işçilikten (fark prim borcu) dolayı salınan toplam 44.631,77 TL ek tahakkukların iptali istemiyle açılmıştır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun "Prim belgeleri ve ölçümleme" başlıklı

79. maddesinin ikinci fıkrasında; "EK: Fıkra; 08/09/1999 – 4447/11 md.) Ay içinde

bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz

günden az çalıştıklarını açıklayan bilgi ve belgelerin işverence prim bildirgelerine

eklenmesi şarttır."; üçüncü fıkrasında, "(EK: Fıkra; 08/09/1999 – 4447/11 md.)

Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kuruma

verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde,

otuz günden az bildirilen sürelerle ait primler Kurumca re'sen tahakkuk ettirilerek 80

inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde

yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir."; yedinci fıkrasında (Değişik yedinci

fıkra: 29/7/2003-4958/37 md.), "Fiilen veya iş yeri kayıtlarından tespit edilecek

her türlü bilgiden ya da kamu kuruluşları tarafından düzenlenen belge veya alınan

bilgilerden çalıştığı tespit edilen sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma

verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir", sekizinci fıkrasında ise, "İşveren, tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz tahsilatı, durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili mahkemeye başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması prim borcunun tahsil ve takibini durdurmaz" ve aynı Kanunun 134. maddesinde, "Bu kanunun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür" hükmü yer almıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Yasanın 85. maddesinin bir, iki, üçüncü fıkralarında, "Kurumun denetim ve kontrol ile görevlendirilmiş memurlarınca, fiilen yapılan denetimler sonucunda veya işyeri kayıtlarından yapılan tespitlerden ya da kamu idarelerinin denetim elemanlarınca kendi mevzuatı gereğince yapacakları soruşturma, denetim ve incelemeler neticesinde veya kamu kurum ve kuruluşları ile bankalar tarafından

Hukuk Bölümü Kararları

düzenlenen belge veya alınan bilgilerden çalıştığı anlaşılan sigortalılara ait olup, bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca re'sen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir. İşveren, bu maddeye göre tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde, ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz, takibi durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili iş mahkemesine başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması, prim borcunun takip ve tahsilini durdurmaz. Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde, 88 inci ve 89 uncu maddelerin prim borcuna ilişkin hükümleri uygulanır” ve 101. maddesinde, “Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür” hükmü yer almıştır. 5510 sayılı Kanun’un sözü edilen maddeleri 1.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev

konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Olayda, 506 sayılı Yasa'nın 79. maddesi uyarınca resen tahakkuk ettirilen prim borcundan doğan uyuşmazlıklara bakmakla, daha önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda işaret edildiği gibi, 5510 sayılı Yasa'nın 85 ve 101. maddeleri uyarınca iş mahkemesi görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Eskişehir İdare Mahkemesinin Başvurusunun kabulü ile, İş Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

Sonuç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Eskişehir 1. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Kütahya İş Mahkemesi'nin 18.10.2011 gün ve E:2011/93, K:2011/720 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 9.4.2012 gününde OYBİRLİĞİYLE İLE KESİN OLARAK karar verildi.